

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Præsentis Ecclesiæ Benignitas In Administrando Sacramento Poenitentiae

Francolini, Baldassare

Monachij

VD18 14592614-001

Calumnia III. Confessarij, Theologique, quorum causâ rigidioris Pœnitentiæ disciplina desiit in Ecclesiâ fuêre Religiosi, præsertim mendicantes, qui ex Instituto suo non sunt audiendis Secularium ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41162

semper propugnatis. Innuitis ergò, id accidisse vitio prædictorum Regularium; & idcirco illo præsertim Sæculo, quo prædictæ familiæ ortæ sunt, desisse dicitis antiquam in Pœnitentes censuram. Præterea, satis ostendunt, quid de prædictis Regularibus Confessariis sentias illæ duæ vestræ propositiones nuper damnatæ, nempe hæc. *Confessiones apud Religiosos factæ, pleraque Sacrilegæ sunt, vel invalidæ. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui elemosynis communibus vivunt, de impenitentia nimis levi, & incongruâ Pœnitentiâ, seu satisfactione ob questum, seu lucrum subsidii temporalis.*

D. R. Ego quidem id non assero, quævis non abs re fortasse crediderim, id minus audiendi Confessiones melius, tutiusque ab aliis obiri, quàm à Regularibus.

D. D. Intellego, quid sentias. Dividem igitur meam disputationem trifariam, & in duabus prioribus partibus non disputabo tecum, sed cum aliis rigidæ doctrinæ professoribus; & ostendam primò, antè sæculum decimum tertium, quo exorti sunt Ordines Mendicantes, benignam hanc praxim, quam damnatam invectam fuisse. Ostendam secundò, Religionum Mendicantium operâ, non solum non fuisse collapsam, sed stetisse potissimum in Ecclesia studium Pœnitentiæ, tam Sacramentalis

am extrasacramentalis. In tertia demum
 re conferam tecum manus, & evincam, ut
 ro, Regulares esse optimos hujus Sacra-
 menti administratores.

D. R. Nolim autem, me detineas nimis
 Auditorem tantum.

D. D. Expediam me, ut maximè potero. **3.**
 quod attinet ad primum, Morinus lib. 10.

cap. 16. num. 1. loquens de veteri Pœnitentiæ
 disciplina, dicit, *Ea Saculo undecimo termina-*

statim enim post illud Saculum, Pœniten-
terioris severitas decrescere, minui & obso-

lescere capit. Igitur integro Saculo præcessit
 benignitas prædictarum Religionum

quædam. Nequis autem sibi persuaderet,
 quædam & lento pede eam occupasse locum,

quædam tandem tertio Saculo de rigore triumphasse,
 quædam num. 2. monet, celerem fuisse hanc Pœ-

nitentiæ declinationem, & numero 3. recenset
 quædam quæ relaxandæ disciplinæ occasionem præ-

stulerunt, quæ sanè prædictarum Familiarum ori-

ginem diu præcessere. Juvat autem hic veluti
 quædam analogiam texere Pœnitentiæ Benignitatis,

quædam ubi Rigoris texuimus. Cœpit hæc qui- **4.**
 quædam ante millesimum, cum cœpit redimi Pœ-

nitentiæ canonica; sed circà millesimum, ingen-

tiæ progressus habuit, non solum facile per-
 in redemptionibus, sed ea, quæ præsertim
 in quibus, qui magis indigent Pœnitentiâ, erat
 facil-

facillima. In aliquibus enim Regionibus, multis pecuniariis plerumque crimina vindicabantur, ut patet ex non paucis Conciliis Anglicanis celebratis an. 958. 982. & 1034. ex Legibus Regibus latis, ut ex lege septima, & sequentibus Alaredi Regis, & ex legibus Regis Edwardi. Eadem consuetudo Normanniam tunc occupavit, ut videre est in Concilio Lillebone habito, quod refertur ab Oderico Vitali anno 1080. Vertente Seculo undecimo, nempe Seculo, & amplius ante prædictorum Ordinum institutionem invaluerat in Galliis ea consuetudo relaxandi Pœnitentiam ei, qui aliquot solidos in Ecclesiarum, vel pontium ædificationem erogasset, eaque ratione Mauricius Episcopus Parisiensis, ingentem illam Cathedralē Ecclesiam, Sanctissimæ Virginis Deiparæ Sacram, Parisiis à fundamētis construxit, & quatuor Abbatias in agro Parisiensi fundavit, dotavitque. Mentio autem, multos fuisse Episcopos imitatos, ea tam benigna pœnitentiæ remissione, dicitur idem Morinus lib. 10. cap. 20.

S. Abente Sæculo duodecimo, & incipiente tertiodecimo, antequam prædicti Ordines instituerentur, vel saltem ita propagarentur, possent novos mores inducere, scripserunt præpositivus, Robertus de Flammesburg, Petrus Pictaviensis, & alii. Ex eorum autem scriptis colligitur manifestè, fuisse tunc Sacramentum

gentia benignè administratum. Igitur Præ-
 dictivus, celeberrimus suo tempore Doctor,
 Academia Parisiensis Cancellarius, in sua sum-
 ma manu scripta, quæ asseruatur in Bibliothe-
 ca Victoriana, fol. 55. part. I. prædictas Epi-
 scoporum relaxationes, vel indulgentias, qui-
 buscertè corrumpit tota severitas Pœnitentiæ, ap-
 probat. Sic enim habet. *Queritur de abso-
 lutionibus, quæ sunt per Episcopos, cum dicunt,
 Quicumque tali loco dederit denarium unum, re-
 mitetur ei &c. Utrum aliquis ibi dans ex devo-
 tione, intelligatur absolutus; quod videtur, quia
 dominus dicit, Quicumque solveritis super ter-
 ra &c. sed hanc absolutionem facit Episcopus
 & sine errore, iste ergo dans absolvitur. Item
 generalis est consuetudo Ecclesie, contra quam
 non est disputandum, ergo talis absolutio valet.
 Contra videtur esse inconueniens, quòd propter
 unum denarium, quos quis dat in tribus locis, ab-
 soluitur, & in hac parte melior
 conditio divitis, quàm pauperis; quia pauper
 non potest, idcirco non tam citò absolvitur.
 Respondetur, Credimus valere talem absolutionem.
 Memoranda sunt autem præsertim ea verba, Gene-
 ralis est consuetudo Ecclesie, jam igitur ea beni-
 gne in generalem Ecclesie consuetudinem
 referat.*

Robertus de Flammesburg Canonicus San-
 ctæ Victoris, & Parisiensis Pœnitentiarius in
 quinta

quinta parte Libri Pœnitentialis, fusè delerit, quâ ratione se gereret in Confessionibus audiendis. Considero (inquit) circumstantias confitentis, etatem, conversationem, divitias, paupertatem, vires corporis, & similia, & secundùm quod ego video, punio. Si Canonice non vult recipere Pœnitentiam, idest, à Canonibus institutam, diligenter admoneo, ut animam suam nullo modo ledat, & PROMPTISSIMAM ME OFFERO AD QUAM TAM LIBET PœNITENTIÆ ALLEVIATIONEM. In tribus consistit Pœnitentia, Jejuniis, Orationibus, & Eleemosynis. Quandoque omitto unum pro alio, secundùm quod video expedire, propter variorum eventus; ut quoniam unum non potest facere, aliud faciat. Aliquando patitur recidivum peccandi, sed raro; tunc aggravò antiquam ejus Pœnitentiam, vel extendendo eam, vel exasperando, vel utroque modo, si expediat. Quandoque patitur aliquis recidivum peccandi, sed frequenter: Tunc timeo, quod desperet, vel succumbat, si ei semper aggravetur Pœnitentia, non solum cum antiquâ remitto eam Pœnitentiâ, sed quandoque eam relaxo, quandoque & ex tota relaxo, semper monens, ut à peccato cesset. Quando quarit aliquis, Domine, si non caverò mibi à peccato, & istam, quam dedisti mibi persequutus fuero Pœnitentiam, nunquam plus confitebor.

Frater, in fine vita tua omnia debes evocare, vel si frontem habes teneram, & de facili abies, vel si virum inveneris, de quo bene speres, utaris consilio, secundum conscientiam tuam, quando volueris, confitearis. Multum tibi valet, quod quis pluribus confiteatur. Sed tibi diu portabilis est, nunquam, quam de Pœnitentiam minuas &c. Quando Pœnitentiam canonicam non vult suscipere Pœnitentiam, tibi eum, Ergo: Amice, incipe, & proba, & suscipere potes Pœnitentiam istam, dabit tibi gratiam & fortitudinem, alioquin mitigabit, & subjungo, si aliud fieri non potest, cessato, & ad libitum tuum, quod volueris, mitigabo. Elegi enim semper magis miser esse, quam rigidus.

Hic notandum est primò, Robertum, 7. quomam mentionem facere de denegandâ, & differenda absolute, non quod absolute dispositos, sed quia Pœnitentem non absolute dispositum disponebat. Id enim putabat doctissimus ad munus Pœnitentiarii, quod gerebat, ut est institutum à Christo Domino, pertinere; non autem exigere à Pœnitente prævios longos fletus, multi temporis orationem, severa jejunia, aliâque hujusmodi, quæ vos exigitis, minus docti, minus sapientis, quàm Robertus, publicus in tanta Urbe Pœnitentiarius, summâque non solum doctrina,

firina, sed pietate præditus, ut apparet in al-
 ta ejus praxi, in quâ eminent simul animus cupi-
 dissimus disciplinæ, & benignissimus; unde et
 enixa adhortatio ad Pœnitentiam; & simul vo-
 luntas promptissima eam mutandi, minuendi,
 & relaxandi, ad libitum ipsius Pœnitentis. Quod
 in Roberto notari volui notari debet in reliquis
 illorum temporum doctissimis Institutioribus,
 nihil pariter agentibus de his absolutionibus,
 dilationibus, & operosis Pœnitentis, antequam
 absolvatur, probationibus.

Notandum est 2. quàm benignè se gerat
 cum Relapsis, ne emendationem desperanti-
 peiora committant; quàmque prudenter eis
 in remedium pudoris, suggerat, ut Confessari-
 um potius mutent, eligantque eum, de quo
 bene sperant, quàm confessionem omittant.

8. Petrus Pictaviensis, Canonicus Abbatie
 Sancti victoris, vir hoc eodem tempore celebris,
 & confessionibus audiendis ipse etiam præposi-
 tus, adeoque non longo solum studio, sed ex-
 perientiâ doctus, scripsit librum pœnitentiarum
 circa annum 1720. In eo autem fol. 3. sic habet
*Pro hujusmodi peccatis contra naturam, & pro
 adulteriis, & incestibus, & consimilibus, solent
 jungi jejunia in pane, & aqua secundum tempus, qui
 moratus est in peccato, & secundum alias circum-
 stantias, vel compenset. Pro simplici fornicatione
 & simplicia jejunia, nisi persona, vel alia circum-
 stantia*

occurrant, & etiam cum ovis, & caseis,
 si sint pauperes, vel in aliena mensa. Nam
 datur alia compensatio propter scandalū.
 de compensationibus. Omnes, qui
 causa videntur non posse sine magno
 examine, frequenter, vel in arcta diætâ jeju-
 are, possunt redemptiones vel compensationes
 habere, per orationes, per jejunia, per eleemo-
 syas, per peregrinationes, vel disciplinas, vel
 abstinentiam à carnibus, vel piscibus, vel hu-
 modis, secundum statum personarum, à vino,
 Quadragesimalibus cibis. Tandem in
 Pœnitentialis hoc addit. Non vide-
 quod pro peccatis occultis, debeat Pœnitens
 arctari præcisè ad aliquod genus satisfa-
 ctionis, sed redimere potest, vel aliter com-
 pensare. Ex Petro igitur habemus, easdem
 solitas injungi Pœnitências, quæ postea inun-
 unt, & modò injunguntur, & facile fuisse
 commutatas per redemptionem, vel
 compensationem, quod, nescio, an vos ita facile
 committatis. Hanc autem praxim valde beni-
 gnam, proponunt horum temporum scripto-
 res, non tanquam ab ipsis excogitatam, sed ut
 in usum, & communem.

Jam ergo invaluerat Pœnitentialis beni- 9.
 gnitas, cum prædicti Ordines Religiosi sunt in-
 ventum, & cæperunt per orbem propagari. Tan-
 tum

D

tum

tum verò abest, ut fuerint ejus amplificatores, ut potius à nimia aliquorum benignitate recesserint, & studium rigidæ Pœnitentiæ in Fœdelibus accenderint, quod secundo loco probare constitui.

Duæ erant eo tempore, præcipuè ex pertinentibus ad Sacramenti Pœnitentiæ administrationem, controversiæ. Prima ea erat, ut valeret ea Pœnitentiæ relaxatio, qua Episcopi pœnam culpæ debitam remittebant iis, qui in ædificium Ecclesiarum, vel alia publicæ utilitatis opera, aliquid contulissent e. g. unum denarium. Et valere eam docebant aliqui absolute, quin sanctam eam esse contendebant. Inter hos erat Guilielmus Parisiensis Episcopus, qui in capite ultimo de sacramento Ordinis, omnium diffusissimè de his relaxationibus disputat, objectiones solvit, & earum utilitatem, quibus potest rationibus explicat, & probat. Quæ Morinus lib. 10. cap. 21. num. 9. de prædicatione Guilielmo loquens. *In prædicandis, laudandis, & ampliandis relaxationibus illis, laxissimus fuit Parisiensis ille Episcopus.* Et patet ex verbis ipsius: sic enim prædictus Episcopus docet eam praxim loc. cit. *Honor, cultus ipsius (nempe Dei) atque servitium, non solum implet, quod de Pœnitentiis per Indulgentias detrahitur, sed etiam superabundat in multo; magis*

sacrificium laudis, orationum incensa,
 dum rhyamara plus Deus diligit, quam
 Paenitentium carnificinam, si-
 gmetur Isaiæ 58. Et post multa, Epi-
 scopus ergo potestatis & officii est, carnificinam
 afflictionem, quantamcunque, sive pro par-
 te pro toto, sicut expedire viderit, in adi-
 vationem Basilicæ, vel aliud simile bonum, vel
 modi, quod publica requirit utilitas,
 matare. Religiosorum Ordinum paulo
 Fundatorum Doctoribus, hæc Episcopo-
 benignitas non arrisit. Albertus enim, in
 20. art. 17. de valore Relaxationum
 dicens, non vult eas valere sic absolute, sed
 si accedant sex conditiones. Inde con-
 Consilium meum in talibus solet esse,
 etiam post Relaxationem Paenitens maneat
 Paenitentia, quam Discretus Confessor, post di-
 scernat examinationem & confessionem injun-
 ctam, quia ille non injungit tantum pro reatu de-
 licti, sed etiam, ut sit medicina contra pronita-
 m contrarias ex antiquis peccatis. Similiter
 Alexander Halensis membr. 6. quæst. 23.
 dicit, an is, cui tota poena per liberalem istam
 relaxationem remissa est, teneatur injunctam
 Paenitentiam implere, & respondet,
 non oportet oportunitate necessitatis, sed

tantum opportunitate expeditionis : licet tantum sit alicui collatum de Indulgentia, quantum sufficit sibi ad deletionem totius poenae, non debet pro peccatis ; tamen non expedit illi premittere sibi injunctam, sed expedit, quod illam adimpleat, quandiu vixerit. Hos duos Theologorum Principes, sequi sunt reliqui Regulares Theologi, nec ipsi sic absolute eas relaxationes approbantes. Ex his patet, quam religiosi eorum temporum Doctores laxitatem non adamarint in foro Poenitentiae, quamque summum sit, eorum causam collapsam tunc fuisse quandam disciplinam.

II. Altera eorum temporum controversia erat, an penderet penitus ab arbitrio Confessoris taxare Poenitentiam, ita ut posset pro maiorem, aut minorem eam imponere. Adhibebat praedictus Guilielmus Episcopus Parisiensis, cujus sententiam laxissimam jure approbat Morinus lib. 10. cap. 15. num. 12. eamque communem tunc fuisse non diffitetur. *Verum tum enim erat (inquit.) illo tempore arduum apud eos omnes, qui Confessionibus audiebant, erant prepositi, Poenitentias esse arbitrio Confessorum imponendas.* Et testatur Alexander Halensis 4. par. summae quaest. 21. membrum 1. art. 1. qui fuit Guilielmo familiaris, solusque tribus ante ipsum annis mortuus est. Quod

*Et fere omnes Confessores, quod omnes
penitentia sunt arbitraria, id est in voluntate
creditoris; Potest dare plus vel minus pro vo-
luntate sua, nec peccat, & hoc ex vi clavium.
Hic ordinem sequitur Cardinalis Hostien-
sis lib. 5. Summæ de pœnit. & remiss. num. 60.
Et hanc opinionem approbat consuetu-
do quia generaliter hoc servatur.*

Adhuc tamen prædictis Religiosarum Fa-
cultatum Theologis non placuit penitus hæc
sententia. Halensis enim 4. par. Summæ quæst.
memb. 3. relatâ utrâque sententiâ affirman-
tium, & negantium, mediam amplectitur, nem-
pe communem nunc, & omnino tenendam,
scilicet, quod neque sunt omnino arbitraria, ne-
que quod omnino sententia Sanctorum sunt te-
nenda. Eadem fuit doctrina Alberti magni,
in 4. dist. 20. art. 14. in Pœnitentia
tenenda, tria saltem esse attendenda, pec-
catorum qualitatem, contritionis quantitatem, &
penitentis statum.

Sed aliâ quoque ratione Pœnitentiam, ac
disciplinam sustentare eo seculo curarunt præ-
dicti Ordines Regulares, nempe exemplo
et eâque vivendi ratione, quam profitebantur;
et tota erat ad rigidissimam Pœnitentiam
imposita. Annon major fuit quavis canoni-
ca penitentia, arctissima illa paupertas, obedi-
entia, abstinentia, rerum omnium humanarum

abdicatio, orandi, psallendique studium, & reliqua tam multa, quæ complectitur Regiaris disciplina, quam profecto rigidissimam prædicti Ordines in suo præsertim exortu, totaque eo primo seculo professi sunt? Cum igitur tam multi in has Familias fuerint ex omnibusque statim cooptati, nullaque jam essent Urbes & Oppida majora, in quæ non fuerint statim horum ordinum ductæ Colonæ, cumque præterea prædictæ Familiae omnes, aut pleræque tribus Ordinibus constent; Clericorum, qui Altari servant; Laicorum, qui domestici mularum munia obeunt, & Secularium, qui in Domibus suis certis quibusdam pœnitentibus legibus adstringuntur, & Pœnitentes tertii Ordinis appellantur, illud effectum fuit, ut (quod innuui disput. 1.) in immensum excreverit numerus pœnitentium, nulloque alio seculo, tantum ardens fuerit publicæ, privatæque Pœnitentiae studium, quàm eo, quo collapsam penitus fuisse Pœnitentiæ disciplinam dicitur tam multæ scholæ Doctores, quamvis se jactent ceteros eruditos.

14. Hic autem, quoniam eorum meminimus, qui hujus, de qua agimus, benignitatis auctores fuere, vel fautores; illud volo, ut animadvertas (quod si animadvertisses, amares fortasse, quod modò damnas & execraris, nempe benigniorem hanc praxim, quam reii cis) in

præsertim eam usurpari cœptam fuisse, Gal-
 Pontifice occasionem dante, dantibus Gal-
 Episcopis incrementum. In Galliis in-
 ubi maxima fuerat antea severitas Pœni-
 ac disciplinæ, ut constat ex libris Capi-
 Caroli Magni, aliorumque Gallico-
 Imperatorum, ex Gallicanis Conciliis, &
 Gallicorum Episcoporum ad Pontifices Roma-
 Epistolis, studioque in Decretis Pœniten-
 bus colligendis impenso. Igitur qui pri-
 causa fuit, aut saltem occasio hujus Pœni-
 talis benignitatis, Romanus Pontifex fuit,
 Gallus, Urbanus II. dum eos, qui sacræ
 nomem dedere, Pœnitentiis omnibus,
 ob commissa scelera, pendere debuissent,
 clementer exolvit. Hinc enim cœptum est
 Pœnitentias canonicas, præsertim per
 Galliam. Qui verò eam recentem benignita-
 tem maximè foverunt, duo Episcopi Parisien-
 tuere, Mauritius alter qui beneficium ab Ur-
 bano collatum iis, qui sacram, eamque plenam
 periculis & laboribus militiam susciperent, in
 transtulit, qui aliquot solidos, Templis,
 Pontibus construendis darent: alter fuit Gui-
 lelmus, qui, ut paulo antè dixi, initam à Mau-
 ritio viam in relaxandis Pœnitentiis incessit;
 indecorum putavit, quod imponendæ Pœ-
 nitentiæ regula esset arbitrium Confessoris, iis
 in regionibus, quæ veterum Pœnitentium la-

mentis personabant. Adeò verum est, nunquam satis placere, quæ præsentia sunt, eaque probari magis, quæ præteriere. Cum rigor obtinebat in Galliis, disciplicuit, hinc benignior praxis statuta, omnibus probata, eaque habita tanquam praxis Apostolica. Nunc verò, cum benignitas obtinet, ipsa displicet, & rigor antiquus, tanquam optimus, & Apostolicus, à multis amatur, & vix non revocatur.

Jam verò tecum mihi agenda res est, atque ostendendum, à Regularibus Mendicantibus locute, sanctèque, & melius, quàm ab aliis Sacramentum Pœnitentiæ administrari.

25. *D. R.* Melius, nempe benignius, non autem tutius.

D. D. Quid? Revocas in dubium potestatem?

R. D. Non equidem, revocarunt tamen aliqui.

D. D. Nempe quos non pauci Pontificis anathemate percusserunt, quosque optimè describit Bonifacius IV. eâ Constitutione, quam edidit contra eos, qui Monachis potestatem hanc inesse posse negabant. *Sunt nonnulli filii nullo dogmate, audacissimè quidem zelo magis amaritudinis asserentes, Monachos, qui Mundo mortui sunt, & Deo vivunt, Sacramentalis officii potentia indignos, neque Pœnitentiam, neque Christianitatem largiri, neque ab-*

vere posse, per Divinitus injunctam Sacerdo-
 tis officio potestatem, sed omnino labuntur &c.
 eadem farina fuerunt illi, qui eandem Men-
 dicantibus invidiam conflare, eisque potesta-
 tem, saltè sic amplam, ut certè habent, dene-
 gant. Prætexerunt hi conatibus suis zelum,
 communis salutis advigilantem, sed zelum ama-
 ritudinis, zelum non charitatis, sed malignitatis,
 & invidiæ in eos, quorum apud Populum,
 & Principes viros, major gratia est, major æ-
 stimatio, ex qua ille oritur omnium ad eorum
 celestias concursus, quem ad suas derivari cu-
 rant malignissimi futurrones, iidemq; auda-
 cissimi, ac nullo fulti dogmate, nullius videlicet
 veræ doctrinæ fundamento subnixi. Sed quo-
 tidiam tu ex illis non es, qui eis denegas potesta-
 tem, cur dicis, tutius hoc sacramentum suscipi à
 Mendicantibus, si ab aliis illud suscipiant, quàm à Men-
 dicantibus? Num quia Mendicantes, cum ex e-
 trolynis vivant, ut Pœnitens liberalior sit, li-
 berius ipsi ejus culpas condonant; & leviores,
 quam par sit, Pœnitentias imponunt?

D. R. Quis neget esse plerumque pravum
 Doctorem, & infidelem Consiliarum eum, qui
 indiget?

D. D. Igitur nec Parochus plerumque
 audendis Confessionibus erit idoneus; cum
 tam Parochi plerique, saltè in nostris Regio-
 nibus, rei familiaris angustiis premantur, cumque

D s

NON

16.

non pauci ex ipsis ditescere cupiant, longè major suspicio est, ne, ut Pœnitentium gratiam ineant, eorùmque aut largitione aliquâ, aut officiis apud Principes iuventur, culpis ipsorum conniveant. Vel si hac suspicione carent, potiori jure debent eâ carere Regulares. Ceterè in iis multis, quæ superiori disputatione recensita sunt, Pontificum, Conciliorumque decretis, Religiosorum Mendicantium hoc Sacramento administrando cupiditas, nec darguitur, nec coeretur, sed aliorum Sacerdotum, ut in Londinensi celebrato anno 1200, ubi sic. *Adjicimus, ad Sacerdotum cupiditatem*

17. *tem refecandam, ut Missa non injungatur Pœnitentia iis, qui non fuerint Sacerdotes, & altero pariter Anglicano anno 1238, de quo loquens Odoricus Raynaldus anno cit. Inter ceteros etiam abusus, nonnulli Sacerdotes, pro recipiendis Confessionibus pecunias extorquebant. Statutum propterea, ut qui ea se labe contaminarent, Sacerdotio ab Episcopo sumoverentur. Nec Simonia, quæ hujus perveris cupiditatis proles est, quæque circa decimum seculum Ecclesiam nostram verterat in sacrilegos Nundinatores, Regularium labes fuit, quin potius ipsorum nempe Norberti, Joannis Gualberti, Petri Ignatii, Petri Damiani, aliorumque Cœnobarum labor, & laus fuit, quod fuerit suus nitor reditus Sacerdotio, & Sanctuarium repurgatum.*

Non igitur cupiditas, aut indigentia, magis suos reddat Mendicantium Ordinum Con-
sarios, quàm reliquos, claustris lege solutos,
At ex aliis capitibus, quàm melior eorum
conditio?

D. R. Et quænam sunt ista capita? Recen-
sione inter illa, probitatem & innocentiam?
si feceris, ridebunt omnes. Quem enim la-
scandala Religiosorum?

D. D. Id si fecero, probabunt sapientes
omnes, quos non latet, quàm sæpe falsi de Re-
gionis rumores spargantur; quàm sæpe, quod
est, aut minus grave, ut atrox facinus, e-
regetur ab invidis, aut ab iis, qui cupiunt ha-
ere, & in ad sui excusationem Religiosos socios deli-
torum, quàm plures in claustris sint, qui vi-
innocentem degunt, sed populo ignorant,
quia secreta virtus est, vitium autem effrons;
quia Religiosi habent in Monasteriis, unde
vive vivant, non habent, undè malè vivant,
ergo in publicum, & apparere malos ne-
esse est, non item bonos; vel quia naturæ no-
bit vitio, aliorum malefacta evulgamus sta-
tim, non autem bene facta, quæ nolumus imi-
tari; vel demum, quia morum censura postu-
at, ut mali accusentur, non verò, ut boni pro-
muntur, quod efficiebat, ne D. Augustinus pra-
rum de suo populo opinionem conciperet. De-
rebandantur ad eum nomina adulterorū, non inde
tamen

18.

tamen omnes suæ diocesis Maritos adulteros appellabat, cum optimè sciret, deferri ad le-
 mna adulterorum, non autem eorum, qui tho-
 ri jura servarent, non quia deessent, sed quia la-
 tebant, nec Ecclesiasticum Tribunal postulabat,
 ut hi, sed ut illi proderentur, quod infelicitas
 suæ tribuebat hom. 49. lib. 50. hom. *Inde est au-
 tem misera conditio mea, quia plerumq; cogor ad-
 dulteros nosse, castos nosse non possû In occulto est,
 unde gaudeam, in publico est, unde torquear.* In
 occulto est, unde Regulares laudentur; in publi-
 co, unde vituperentur; patent mali, latent bo-
 ni, ex quorum, qui longè plures sunt, benefi-
 ctis, ferendum de Regularibus judicium est.

19. Alterum caput hujus Regularium Contro-
 forum supra cæteros prærogativæ est, eorum
 major plerumque, ac tutior doctrina. Et siquid-
 dem comparandæ, ab ipso in Religionem in-
 gressu insudant; eique augendæ toto inde vite
 tempore allaborant, nec ex genio suo, sed ex
 Majorum regulâ, imperioque. Et quidem
 tutiores esse hac in re Regulares, ex eo etiam
 constat, quod vix unus semper fuit Regularis
 impostor pro mille non Regularibus Clericis,
 qui variis erroribus Fideles à Catholicâ doctri-
 nâ tramite abduxerunt.

20. Tertium caput est eorum, quæ ad vitia,
 virtutesque, artes Dæmonum, humanæ natu-
 ræ vim, indolem, & affectus pertinent, exper-
 riam

gentia, quæ longè major in Religiosis viris so-
 le esse, qui ista perpetuò tractant, qui domi-
 nent optimos institutores, veteranos Reli-
 giosos, dirigendis per semitas virtutum, ac
 simplicem illam viam Purgationis, Illuminatio-
 nis, & Unionis cum Deo Pœnitentibus assue-
 ris, quique his ipsis viis, aut ipsarum aliquâ in-
 tererunt ipsi aliquando, & pericula notarunt,
 eventusque omnes, aut prosperos, aut infeli-

Demum Cœlestis favor & auxilium, sinè 21.
 ponihil feliciter, cum quo feliciter omnia e-
 veniunt, Religiosis Confessariis magis adesse vi-
 detur, dum qui eorum utuntur in moribus ma-
 gisterio, faciliùs, & felicitiùs in virtute profici-
 unt, inque ipsum enituntur apicem sanctitatis.
 Id autem ex eo faciliè colligi potest, quòd fere
 omnes, qui his postremis quinque seculis, in
 sanctorum album relati fuere, aut Religiosi
 Mendicantes fuere, aut usi sunt Confessariis Or-
 dinem Mendicantium. Quare mirum non sit,
 quòd unus aliquis ex ipsis sit semper Romano
 Pontifici à Confessionibus, quòdque tam am-
 plius privilegiis, ut id munus faciliùs obirent,
 etque pluribus prodesse, fuerint locupletati.
 Id sane non fecissent Summi Pontifices, nec le-
 vel factum tuerentur, cum præsertim tam mul-
 ti semper obstreperint, nisi perspectum foret,
 felicem, & utilem esse eorum operam in hu-
 jus

Jus Sacramenti administratione populo Christiano impensam.

22. *D. R.* Fuit olim fortasse felix & utilis, non autem modò, cùm Regularis disciplina penitus corruit; hinc olim, non autem hac nostra ætate, fuerunt iis, quorum meministi, privilegia locupletati.

D. D. Hallucinaris egregiè: primò, quòd putas prædictis Ordinibus in ipso eorum exortu tantum, aut paulò post, perseverante sanctissima disciplina, qua fuerant instituti, ea fuisse collata Privilegia, quorum feci paulò ante mentionem. Secundò quòd credis, laxiorem modò, quàm unquam antea, vitam ab eis institui.

23. Ut primum errorem deponas, volo te monitum, uti ampla Menticantium Ordinibus privilegia contulit non solum Alexander IV. paulo post eorum exortum, cum sanctissima in eis disciplina vigeret, sed longè post, nempe sæculo decimoquinto Eugenius IV. ut videre est apud Casarub. in Compendio Privileg. Et post Eugenium amplissima largitus est Nicolaus V. Sixtus IV. Addidit alia Innocentius VIII. Leo autem X. collata ab aliis confirmavit, commutavitque, cùm videlicet (qui est alter tuus error) arctior non erat Regularium vita, quàm modò sit.

24. Tempore enim prælaudati Leonis X. sic emmi-

Chri-
 uti-
 lina pe-
 noftri
 privi-
 e, quod
 exor-
 e fan-
 ea fu-
 b ante
 iorem
 eis in-
 te mo-
 inibus
 r IV.
 illima
 empe-
 videre
 Et
 colaus
 l. Leo
 omu-
 rror)
 modò
 . sic
 mpi-

nium Mendicantium Ordinum disciplina
 fuerat, ut ejus Successor Clemens VII. hanc
 potarit præcipuam causam malorum, qui-
 ipse tunc, & Ecclesia tota conflictabatur,
 (ut refert Frater Felix de Castel-Franc in
 adice ad perbreuem sui Ordinis historiam
 obi de Salato) cum Romæ in Arce S. Ange-
 hostium exercitu obsideretur, *inter cate-*
noisse fertur, si Deus illi quietem præstitif-
at libertatem, daturum se operam, ut Or-
Mendicantium, ad antiquam vivendi for-
revocarentur. Hanc ipsam prædicto-
 Ordinum calamitatem deslet idem Histo-
 ibidem, infelicia ea tempora describens,
Anglia, Dacia, Scotia, Bohemia penitus in-
(Regularis observantia) Vix apparet in
ogria, Saxonia, Polonia, Theutonia. La-
in Provincia, & inferiore Germania. La-
in Tolosana, & Francia. Languet in
ia, & terra Sancta, In Provinciis Hispa-
urum, ubi restitui cœpta fuerat, aded refrige-
capit rigor ille Regularis observantia, san-
viæ disciplina, ut cum Prophetâ plorare
Quomodo obscuratum est aurum, mu-
est color optimus? Non igitur sanctor fuit
 hæc nostra tempora prædictorum Ordinum
 disciplina, sed laxior potius, latiùsque diffusa.
 quâ fieri potest, ut tunc audiendis Con-
 gationibus haberentur peridonei, & privilegiis
 ad

ad id fulcirentur; nunc verò suspecti in eo m
 nere judicentur, aut, ut dicis, non satis idone

D. R. Cur ergo modò, si laxior non e
 25. Regularium vita, ei reformandæ sic allaborat
 Pontifices, quod non videtur aliàs factum.

D. D. Imò factum fuit semper, ex
 Regulares esse cœperunt. Hinc frequen
 mi sunt in hunc finem, Pontificum, & Con
 liorum Canones, frequentissimæ utrorumque
 de neglecta in domibus Regularium disciplina
 querelæ. Id lamentabatur Sæculo quarto
 rius ad Siricium Papam scribens, qui remedi
 tanto malo adhibere curavit, inde alii Pontif
 ces, Synodique. ConciliumTarraconense
 cæ annu 483. cap. 11. *Nullus Monachorum
 forensis negotii susceptor, vel executor existat,
 nisi quod Monasterii exposcit utilitas, & Abba
 te imperante.* Agathense anno 506. cap. 23. *ut
 Monasteria Puellarum longius à Monasteriis
 nachorum, aut propter insidias Diaboli, aut pro
 ter oblocutiones hominum collocentur.* An
 lianense primum an. 508. cap. 21. *Monachis
 batibus omni obedientia, & devotione subiacen
 ant.* Quod si quis per contumaciam extiterit
 indevotus, aut per aliqua loca vagari, aut per
 liare aliquid habere præsumserit, omnia qu
 acquisierit, ab Abbatibus auferantur. Tur
 nicum circa annu 570. cap. 15. *Nullus Sacer
 dotum, ac Monachorum, colligere alium in*

praesumat. Nec liceat Monachis cellas ha-
 bere communes, ubi aut bini maneant, aut pe-
 nes reponi possint, sed schola labore commu-
 ni struatur, ubi omnes jaceant, aut Abbate,
 Preposito imminente. Cap. 16. poena Mo-
 nacho ducenti uxorem statuitur. Cap. 17. Mo-
 nachorum per totum annum jejunia recensentur
 et observentur. Concilium Toletanum
 anno 633, cap. 48. 49. 50. 51. 52. Latera-
 nis sub Ludovico Imperatore, quem ita allo-
 quitur Patres. *De Monasteriis aut Virorum,
 & Seminarum, quod jam maximam ex parte
 suam suam amiserint, omnibus est manife-
 stum. Quae ut ad pristinum statum reducan-
 tur Domini, ac Genitoris vestri, ac vestrae
 potestati dispositione consistit.* Praetereo cano-
 nicum, & Conciliorum minus antiquo-
 rum, utpote magis notos, & nimis multos,
 quibus curatum semper est, ut antiqua sancti-
 tudinibus Regularium refloresceret.

D. R. Nunquam tamen, ut hoc ultimo sae-
 culi operi Pontifices totum animum ad-

D. D. Id quoque fortasse falsum est. At
 hoc est, alia ratio ab ea, quam putas,
 impulit ad hanc curam.

D. R. Ecquanam illa est?

D. D. Dicam. Quamvis nihil minor,
 potius major fuerit olim Regularis discipli-

E

nae

na languor, tamen cum longè pauciores essent
 in Ecclesia Religiosi Ordines, & singuli habere
 rent pauciores domos, non ita frequentia erant
 Regularium delicta; eaque ipsa, cum procul ab
 Urbibus essent pleraque Monasteria, non ita
 cularium oculos, & animum offendebant.
 modò, exortis tot novis Ordinibus, ipsorum
 antiquis latius propagatis, ut longè plures
 Regulares ipsi, ita plures sunt, qui delinquent
 itque ipsi, erectis non procul ab Urbibus,
 in earum angulo, sed in mediis Urbibus
 nasterijs, clàm peccare non possunt. Cum
 go modò, & ex majori numero Religiosorum
 & ex loco scandalum frequentius sit, & inde
 jor Fidelium ruina; jure optimo Pontifices
 dentiùs modò hanc restituendæ in Claustris
 disciplinæ curam suscipere.

27.

D. R. At cur non exterminant potius
 dines istos degeneres, aut cur saltèm non
 gunt eos arctiorem regulam custodire?

D. R. Quia neutrum facilè, & statim
 ciendum est. Primum fieri noluit D. Paulus
 alterum facere D. Gregorius recusavit. Ut
 que historiam referam. Primam exscribit
 Glabro Rodulpho Card. Baronius agens de
 thonis III. in Urbem adventu ann. 996.
 35. Contigit, inquit, ipso in tempore, ut idem
 perator, suggerente tam ipso Pontifice, quam
 aliis quibuscunque zelum profectus Religiosorum

...us Dei, gerentibus, quos in Beati Pauli Ec-
 ...li habeat, nomine tenus Monachos, cæterum pravè
 ...entes, inde expellere deberet, ac alterius insti-
 ... (quos videlicet Canonicos dicimus) in eo-
 ... loco servituros, ut ei suggestum fuerat, sub-
 ... turus esset. Cùmque hoc appeteret implere
 ... ritum, apparuit ei noctu per visum beatissi-
 ... Apostolus Paulus, atque eundem Imperato-
 ... hujusmodi monere curavit. Si verè (in-
 ...) zelus Divina servitutis optimi operis te-
 ... vide, ne hujus propositi institutum præsu-
 ... Monachis immutare expellendis. Non
 ... omninò expedit, cuiusque Ecclesiastici Ordini
 ... quamvis ex parte depravati, propositum un-
 ... abici, seu immutari. In eo namque unus-
 ... que judicandus est Ordine, in quo se primi-
 ... Deo servire. Reemendari tantùm li-
 ... corrupto cuique, in eadem propria vocatio-
 ... . Taliter quippe monitus Imperator,
 ... suis, quæ audierat ab Apostolo; curam
 ... agens, qualiter eorum institutum, scilicet
 ... horum, quivisset in melius reformare,
 ... expellere à loco, licèt immutare.

Notabilia multa continet eventus iste mi-
 ... 28.
 ... Quis debent expendi. Qui hos Mona-
 ... e loco suo eiici curabant, viri magnæ au-
 ... tatis erant, bonò que se zelo ad id impelli
 ... bant, & verè impellebantur, ut arbitror; at
 ... quæcunque ex bono etiam zelo fieri volu-
 ... mus,

mus, optima illa sunt, ac Deo probantur. Probabilis quidem, & maximè probabilis videtur hæc Monachorum ejectio, qui *pravè degrebant*, & nomine tenus *Monachi* erant; cum præsertim alterius Instituti sanctiores Religiosi subrogandi essent, at non probavit illam *D. Paulus*, optimamq; eam ratione reddidit, quod *reemendari* debet, quod est corruptum, non rō statim abiici.

D. R. At abiecerunt non rarō Pontifices exterminaruntque, non aliquot solum Religiosos, unamque aliquam eorum domum, sed totos, & integros Ordines Religiosos.

D. D. Cū videlicet emendari noluerent, ut Clerici etiam quandoque ejeti sunt ab Ecclesiis suis, inque eorum locum suffecti Religiosi, adeò Cœlo non repugnante, ut approbaret insigni miraculo, quale illud fuit, quod anno 975, contigit in Angliā. Cum enim Clerici castè in eo Regno non viverent, de ipsius suis Ecclesiis efficiendis, sufficiensque in eorum locum sanctioris vitæ Regularibus, cogitavit *S. Dunstanus* Archiep. Cantuar. quod, & perfecit, nec *D. Paulo*, nec alio accurrente de Cælo ad Clericorum defensionem. Cum verò ejectionem suam ægrè ferrent Clerici ejeti, omnem moverunt lapidem, ut ad Ecclesias suas redire permitterentur, & rediissent, nisi factum *S. Præsulis Deus confirmasset*; ut enim refertur

peritus apud Card. Baron. ann. cit. Circum-
 stantibus Dunstanum Episcopis in Concilio ad
 caelo, rogantibusque, ut Clericorum pre-
 annueret, *Crucifixi Dei imago signo Cru-*
edito affixa, audientibus cunctis, dixit: non
non fiet, iudicatis bene, iudicaretis non be-
 Mansitque iudicium contra Clericos, pro
 ularibus in eorum locum substitutis.

30
 etiam Divi Pauli verba notabilia sunt, qui-
 rationem praescribit S. Doctor, quo pravi
 Monachi reemendari deberent, nempe in
 propria vocationis sorte. In eo namque
 quisque iudicandus est ordine, in quo se pri-
 vovit Deo servire, quod effecit, ut S. Pon-
 Gregorius lib. 1. Epist. 42. cogendos non
 Ecclesiae Sicalae Subdiaconos id one-
 rebire, quod illi non voverant, sed illi soli,
 se oneri, inviolabili, eoque libero voto,
 miserant, ut refert Petrus Damiani Ep. 13.
 epistolarum. Papa quoque Gregorius Pe-
 Subdiacono inter cetera scribit dicens: Ante
 Subdiaconi omnium Ecclesiarum Si-
 prohibiti fuerant, ut more Romana Eccle-
 uxoribus nullatenus miscerentur. Quod
 durum, atque incompetens videtur, ut qui
 eiusdem continentiae non invenit, neque
 acem ante proposuit, compellatur a sua u-
 reparari, atque per hoc, quod absit, deterius
 Unde videtur mihi, ut a presenti die, om-

E 3

nibus

nibus Episcopis dicatur, ut nullum facere Subdiaconum præsumant, nisi qui se castè videtur promiserit, quatenus, & præterita, quæ per propositum mentis appetita non sunt, violenter non exigantur, & futura cautè caveantur. Quæ suavissimâ reformandi ratione, non est utrumcum Subdiaconis, aliisque majoribus Clericis, qui voverant Castitatem, alter Gregorius, nempe VII. sed aliâ severiori, censuris videlicet, & quadem ignominia notâ, quæ pudori illis esset, & contemptui. Si qui sunt (inquit) Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, qui jacent in crimine fornicationis, interdiciamus eis ex potentia omnipotentis Dei, & auctoritate S. Petri, introitum Ecclesie, usque dum pœniteant, & emendantur. Si qui autem in peccato suo perseverare maluerint, nullus officium eorum auscultare præsumat, quia benedictio illorum vertitur in maledictionem, & oratio in peccatum, testante Domino per Prophetam: maledicam, inquit, benedictionibus vestris. Cujus summi Sacerdotis verbum, alii deinde Pontifices inhærentes, Fidelibus, ne horum Sacerdotum sacrificiis interessent, severè mandârunt.

32. Hac utrâque ratione, suavi, fortisque Concilium Tridentinum utriusque Cleri dignissimam magnâ ex parte restituit, ostenditque fieri etiam posse, ut, quantum patitur humana conditio, restituatur magis, eaque penitus restitua-

ritatâ, totius Orbis Christiani mores refor-
matur. Utroque enim Clero per viam man-
datorum incedente, facilè reliquis Fidelibus
est ad salutem, quæ ab administratione Sa-
cramenti Pœnitentiæ maximè pendet; hæc au-
tem pendet, ut utilior sit, à probitate Ministri,
quod paulò antè monui. Is enim optimè Confes-
sarius munus implet, qui Pœnitentem, confiteri
volentem, comiter excipit; confiteri nescientem,
patienter dirigit; confitentem, patienter au-
dit; confessum fortiter, & suaviter arguit,
instruct, timore concutit, spe erigit,
amore virtutis incendit. Id autem, qui probus
est, aut non facit plerùmque, aut enervi-
tatis, si præsertim Confessarius secularis sit,
nem nec vestis admodum à Pœnitente distin-
git; nec domus & Claustrum à Secularibus di-
stinguit; nec facies ignota, vel saltem non sem-
per visa, vindicat à contemptu, quæ sanè ratio,
necessariam magis esse Confessariis Secularibus
probritatem plusquam mediocrem, quæ eos ve-
nerabiles faciat, ostendit: alia verò ratio ean-
dem magis esse necessariam Regularibus Con-
fessariis demonstrat, quod hœrum operâ utun-
tur fideles plerique, qui colunt Urbes, præser-
tim Episcopi, Dynastæque, quibus bene mo-
ratis, majore virtute opus est, quibusque be-
ne monitis, maxima redundat in Rempublicam
Christianam utilitas. Quare id optare debe-

mus omnes, ut Confessarii Seculares, Regularique, sancti sint; illico enim sancti, aut saltem probi omnes erunt. Id facere omnino debemus, ut probi simus utriusque; jam enim reliqui, saltem plerique, probi erunt. Id plusquam omnino facere debemus omnes, ut neutros in invidiam vocemus, ita, ut neque Regulares de Secularibus Confessariis nimis facile obloquantur, tanquam, aut ex imperitiâ & socordia nimium laxi, aut ex Jansenismo nimium rigidis; nec Seculares, præsertim mendicantes, quam nimium benignos, veteris disciplina corruptores, prodigos Sacramentorum dissipatores, Principum adultores, laxitatis magistros appellent.

D. R. Id nunquam fiet, nisi, ut nos de rigore, ita vos aliquid de benignitate remittatis.

D. D. Id faceremus sine morâ, si, ut vos rigidi nimis, ita nos essemus nimium benigni; quam sanè culpam à nobis abesse, cum audieris omnia, quæ sequentibus disputationibus dicam, liquidò cognosces.

